

SEÇİM BİLDİRGELERİ İÇİN SİYASİ PARTİLERE
KÜLTÜR POLİTİKALARI ÖNCELİKLERİ VE ÖNERİLER

OCAK 2015

Bu politika metni İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın kültür politikaları çalışmaları kapsamında hazırlanmıştır. Metnin doğrudan ve dolaylı kullanımı durumunda kaynak gösterilmesi rica olunur.

Ayrıntılı bilgi için: http://www.iksv.org/tr/hakkimizda/kultur_politikalari

Seçim Bildirgeleri İçin Siyasi Partilere Kültür Politikaları ncelikleri ve neriler

1. Vatandaşların kültürel yaşama katılma, erişme ve katkı sağlama hakkı ile ifade özgürlüğü, devletin destek mekanizmalarının oluşması ve sürdürebilirliği açısından temel dayanahtır. **Sanatçıların ifade özgürlüğü ile vatandaşların kültüre erişim ve katılım hakkı anayasal güvence altına alınmalıdır.**¹
2. Türkiye'nin kültürel mirası bu topraklardaki tüm kültürlerin ortak birikimidir. Turizm, kalkınma ve bölgesel eēitsizliklerin giderilmesi için büyük değer taşıyan, somut ve somut olmayan bu **kültürel miras, kültürel çeşitliliği korumak ve kültürlerarası diyalğu kolaylaştırmak için bir kaynak olarak görülmeli ve geliştirilmelidir.** Kültürel ifadelerin çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesi için 2005 yılında UNESCO tarafından kabul edilen **UNESCO Kültürel İfadelerin eşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi onaylanarak yürürlüğe sokulmalıdır.**²
3. Devletin kültür hayatındaki rolü, düzenleyici ve altyapı hazırlayıcı olmalıdır. lke çapında kültüre yaygın erişim ve katılım yolunda gerekli altyapı ve olanakların sağlanması için **Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın genel bütçe içindeki payı ilk etapta %0,4'ten %1'e yükseltilmelidir.**
4. **Kültür politikaları sürdürülebilir kalkınma stratejisinin parçası olarak kurgulanmalı, kamu, kültürel zenginliği ekonomik değere dönüştürmek üzere kültür-sanat alanına düzenli Őekilde destek sağlamalıdır.** Bu yönde öncelikle atılması önerilen adımlar şunlardır:
 - a. **Sponsorluk yasaının kapsamının genişletilerek, kültür, sanat ve eğitim alanında çalışan vakıfların sponsorluk desteği alabilmesi ve bu tutarların kurumların gelir ve kurumlar vergisinden %100 indirilebilmesine olanak verecek Őekilde yeniden düzenlenmesi.**
 - b. Kültür-sanat faaliyetlerinde bulunan ve Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti sağlanan Vakıflara yapılan **teslim ve hizmet ifalarında vergi oranlarının sıfırlanması** veya %1-2 gibi sembolik bir orana indirilmesi.
 - c. **Milli Piyango gelirlerinin bir bölümünün kültür-sanat alanını desteklemek için tahsis edilmesi.**
5. Türkiye'deki **sanatsal üretim artırılması ve çeşitlendirilmesi için tüm disiplinlerden sanatçıların ulusal ve uluslararası kültür-sanat faaliyetlerine katılımını destekleyecek fon ve teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir.** Bu doğrultuda sanatçıların üretim, nakliye, ulaşım ve benzeri giderlerini karşılayacak, hareket imknlarını artıracak kamu fonları hayata geçirilmelidir. Oluşturulacak fonlar için kriterler, başvuru süreçleri, tahsis edilecek miktarlar ve yöntemler, **uluslararası standartlarda, kolay erişilebilir ve Şeffaf bir sistem ile belirlenmelidir.**

¹ İKSV, kültür politikaları çalışmaları kapsamında TBMM Anayasa Uzlaşma Komisyonu tarafından yürütülen anayasa yapım sürecine paralel olarak kültürel yaşama katılma, erişme ve katkı sağlama hakkının anayasaya eklenecek yeni bir maddeyle korunmasına yönelik bir çalışma yürüttü. Uzlaşma Komisyonu'na da iletilen "Kültürel Yaşama Katılma, Erişme ve Katkı Sağlama Hakkı" başlıklı madde önerisine İKSV'nin web sitesinden erişilebilir: http://www.iksv.org/tr/hakkimizda/kultur_politikalari#4

² Sözleşmeye taraf ülkelerin tam listesi için bkz.

<http://portal.unesco.org/la/convention.asp?KO=31038&language=E&order=alpha>

6. **Kültür politikaları**, kentlerin ve bölgelerin potansiyelleri, öncelikleri ve ihtiyaçları doğrultusunda **yerel aktörler tarafından geliştirilmeli ve hayata geçirilmelidir**. Yerelleşme sürecinin etkin olarak işlemesi için aşağıda özetlenen adımların atılması önemlidir:
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yerel birimleri ile il özel idarelerinin ve belediyelerin sorumlulukları ayrı ayrı tanımlanmalı** ve bu alandaki tüm aktörlerin koordinasyon içinde çalışmaları için gerekli yetki devri ve yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
 - Yerel yönetimlerin kültür-sanat alanına kaynak ayırması** ve bu kaynakların denetlenebilir ve şeffaf bir mekanizma aracılığıyla, kâr amacı gütmeyen kültür-sanat oluşumlarına, sanatçılara veya sanatçı inisiyatiflerine kullandırılması sağlanmalıdır.
 - Kültür mekânları ve altyapının geliştirilmesi** için, belediyeler tarafından genellikle bir program içeriği gözetilmeden inşa edilen kültür merkezleri yerine, akustiği, yerleşimi, teknik donanımı ve sahnesiyle kültür-sanat etkinlikleri için tasarlanmış mekânlar yaratılmalıdır.
 - Mevcut **kültür merkezlerinin ihtiyaçlara cevap verebilecek bir yönetim modeline kavuşturulması** için, kent konseyleri, sanatçı örgütleri, kültür alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ve kültür profesyonelleri karar mekanizmalarına dahil edilmelidir.
 - Kamu İhale Yasası'nda AB standartlarında yapılacak düzenlemeler ile STK'ların sürece katılımını engelleyen **ihale yönteminden vazgeçilmelidir**.
7. **Yaratıcı endüstriler** istihdam yaratan, ekonomik kalkınmaya katkı sağlayan özellikleriyle **kültür politikasında merkezi bir konuma getirilmelidir**. Bu alanda gelişim için öncelikle sanatçılar ile kültür endüstrisi ve yaratıcı sektörlerde çalışanların sosyal hakları yasalarla güvence altına alınmalı, daha sonra ihtiyaç duyulan hukuki ve idari düzenlemeler tamamlanmalıdır.
8. Kültür alanında yapılacak her türlü planlamada sağlıklı istatistiklere ihtiyaç vardır. Kültür istatistikleri, veri oluşturulmasını ve veriler üzerinden mevcut kaynakların iyi kullanılmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır. Kültür tüketimi, kültür sektöründe istihdam, kültürün kent ve ülke ekonomisine katkısı gibi başlıkların değerlendirilmesini sağlayacak verilerin tanımlanıp toplanabilmesi gerekir. Bu amaçla **TÜİK vasıtasıyla kültür-sanat alanında ulusal bir veri bankası oluşturulmalı ve bu alandaki bilgi birikimine yatırım yapılmalıdır**.
9. Kültür ve sanat, bireyin entelektüel, akademik, kültürel, sosyal ve kişisel gelişimini sağlayacak kapsamlı bir eğitim programının vazgeçilmez bileşenleridir. Türkiye'de demokrasi ve insan haklarının gelişimi, ekonomik refah ve sosyal uyumun sağlanabilmesi için **sanat eğitimi politikası, ulusal kültür ve eğitim politikalarının öncelikli konularından biri hâline gelmelidir**.
10. Türkiye'nin kültür-sanat alanındaki birikiminin uluslararası platformlara taşınması için, kültürel çeşitliliği ve zenginliği yansıtacak kapsamlı etkinlik programlarının hazırlanması ve **kültürel diplomaside geleceğin dünya kültürüne Türkiye'nin potansiyel katkısının vurgulanması hedeflenmelidir**. Bu doğrultuda, uluslararası kültürel işbirliği projelerinin değerlendirilme sürecini kolaylaştırmak üzere, **Başbakanlık Tanıtma Fonu'nun bürokratik yapısı yeniden yapılandırılmalı ve bağımsız uzmanlar karar sürecine dahil edilmelidir**.³

³ Başbakanlık Tanıtma Fonu, Elçiliklerin Dışişleri Bakanlığı'na sundukları ve Tanıtma Fonu'na sevk edilen tavsiye raporu ile Dışişleri Bakanlığı'nın ikili ilişkileri çerçevesinde dağıtılmaktadır. Değerlendirme süreciyle ilgili kamuoyuna duyurulan ya da başvuru sahipleriyle paylaşılan bir zaman çizelgesinin olmaması ve değerlendirme sürecinin uzunluğu, Fon'un bürokratik yapısının yeniden yapılandırılması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.